

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

**Toledo, Francisco de
Coloniæ Agrippinæ**

1. Quid sit sacerdos, & quare sic dicatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

INSTRVCTIONIS SACERDOTVM,

LIBER I.

Quid sit Sacerdos, & quare sic dicatur?

CAPVT I.

QPVS Diuino fauore instituiamus, ad Sacerdotem in ijs, quæ sui sunt muneris instruendum; non quidem omnia, quæ dici de hoc poterant, disputando, aut varias Doctorum opiniones discutiendo, sed quæ præcipua sunt, & certiora ordinatè, dilucidè, breuiterque proponendo. Ab ipsa igitur definitione exordiamur, & quid sit Sacerdos describamus. *Est autem Sacerdos, Vir, cultui veri Dei, auctoritate diuina, determinatis personis concessa, firmiter deputatus.* In qua descriptione sex sunt partes,

Prima est, *Vir.* fœminæ enim diuino iure à Sacerdotio excluduntur, vt habetur in cap. noua. de pœnit. & remiss. id enim masculis solum est concessum, ad officij huius dignitatem, & perfectionem denotandam.

Secunda pars est, *Cultui Dei deputatus.* Est autem Dei cultus, reuerentia quædam, tam interior, quam exterior, Deo, ob ipsius excellentiam, exhibita; qui maximè in tribus consistit, in sacrificio, quo eius dominium, in laudibus, quibus eius bonitatem, in Sacramentorum administratione, quibus ab ipso salutem, & redemptionem procedere cõfitemur; cui cultui conueniens fuit, personas certas dedicari, vt perfectius exhiberetur: & tales sunt sacerdotes. Vnde fit, cum hic cultus actus sit latriæ, & religionis, quæ soli Deo debetur, vt nulli creaturæ liceat, Sacerdotes habere sibi ministros: habent quidem Reges & Principes, æconomos, cubicularios, villicos, iudices, & alios huiusmodi, solus Deus Sacerdotes habet. Qui ergo sibi sacerdotes constituit, & sacrificium, precesque ab eis petit, se Deum facere præsumit.

A

Tertia

Tertia pars, *veri Dei*. ad excludendos Ethnicorum Sacerdotes: sunt quidem cultui Dei deputati, sed non veri Dei, sed falsi, quem ignorantes homines, & Idololatræ vt Deum recipiunt: Dæmon enim illo peruerso diuinitatis appetitu, Sacerdotes sibi, templa, & sacrificia, quæ solius sunt Dei veri, usurpat. Tales igitur nomine tenus, non re sacerdotes sunt, nec talia templa, aut sacrificia vera sunt.

Quarta pars est. *Diuina auctoritate*, quia nemo propria sua auctoritate, & placito se sacerdotem creat. Rursus, nec auctoritate Reipublicæ sit; non enim habent Reipublicæ potestatem creandi sacerdotem, sicut habent creandi Regem, Ducem, aut Principem: sed diuina auctoritas necessaria est.

Quinta pars. *Determinatis personis concessa*. Non enim hanc auctoritatem communitati vlli Dominus concessit, sed personis tantum particularibus.

Primò quidem fuit in Christo Domino, à quo in Apostolos deriuata est: ab Apostolis vero in Episcopos, in quibus modò de iure diuino residet hæc potestas sacerdotis creandi.

Sexta pars est. *Firmiter*: non enim sacerdos est ad tempus, sicut Duces, Milites, Iudices, &c. sed in perpetuū, ita vt, dum vult, priuari sacerdotij potestate nulla ratione possit. Talis igitur est sacerdos, non quidem omnis, sed Euangelicus. fuerunt enim in statu omni sacerdotes veri: nam in lege nature nõ defuit sacerdotium, & sacrificiū, seu oblatio: fuit enim Melchisedech sacerdos Dei altissimi. Similiter in lege scripta fuerunt sacerdotes: nam Aaron sacerdos fuit, & eius filius Eleazar, & reliqui ex tribu Leuitica. His tamen non conueniunt omnes simul conditiones positæ in descriptione, vt paulò inferius dicemus; sed solis sacerdotibus noui testamenti, quibus, ob ipsorum excellentiam, definitionem adaptauimus, in qua omnia causarum genera comprehenduntur; materialis enim est Vir. formalis, Firmiter deputatus; talis enim deputatio, quæ, vt dicemus, per impressionem characteris fit, est velut forma. Auctoritas diuina determinatis personis concessa, est efficiens. Dei veri cultus, est finis. Nomen sacerdotis non alienum à re ipsa est; vt enim auctor est Isidor. libr. 7. etym. cap. 12. & habetur can. Cleros. d. 21. Sacerdos, quasi sacra dans, seu sacrificans dictus est, nomine ab officio, & sine sumpto.

Dictus etiam est, Clericus, vt idem auctor dicit, à κληρῶ Græcè, quod Latine fors dicitur, & hoc propter duo.

Primò, quia Matthias, primus ab Apostolis sacerdos

creatus,

creatus, sorte electus est, vt habetur, Actor. i.

Secundò, quia in sortem Domini vocatus est.

Dicitur etiã Presbyter, id est, Senior; ob iudicij maturitatẽ, quã ad id muneris necessaria est, & ob reuerentiam, quã eis debetur; sacerdos enim Domini magno ab omnibus honore afficiendus est, sicut tempore nascentis Ecclesiãe habitus fuit. Sunt igitur nomina hæc, non naturã, sed officij, & dignitatis.

In quibus differat Sacerdos Euangelicus ab alijs.

CAPVT II.

Sacerdotes habuit Dominus in omni statu, & tẽpore, tam naturã, quã legis, & gratiã: tamen sacerdotes gratiã, siue Euãgelij, perfectiores multò alijs omnibus sunt; quorum perfectio ex his, in quibus ab illis differunt, manifestatur.

Differunt ergo primò, ex parte causã efficientis. Sacerdotes enim in lege naturã creabantur potestate humana; vt enim Respublica habebat potestatem creandi, hos Iudices, illos Duces, istos alterius muneris, sic etiam habuit potestatem sacerdotes creandi. Adueniente autem lege, Dominus abstulit hanc potestatem cuidam Populo, quem in suum peculiarem recepit, scilicet Iudæorum, cui ipsemet Deus sacerdotes instituit, præcipiens, vt inter duodecim tribus, ex vna sola, scilicet Leuitica, sacerdotes assumerentur. Sicque in hac tribu residebat ista potestas, quã diuina erat. Hi sacerdotes adhuc non ex quauis familia huius tribus, sed tantum ex familia Aaron: ex reliquis vero familijs Leuiticis reliqui templi ministri assumebantur: filij autem sacerdotum eo ipso, quo filij sacerdotum erant, ius ad sacerdotium habebant; nõ tamen vsum, nisi post consecrationem, quã fiebat per olei asperisionem, non vnctionem; vnctio enim erat Summi sacerdotis. Potestas ergo, seu auctoritas creandi sacerdotes, fuit per modum generationis deriuata ab Aaron, quem creauit sacerdotem Moyses auctoritate diuina. At auctoritas creandi Euangelicos sacerdotes, diuina est, non vteunque, sed deriuata à Christo Domino in Apostolos; & per hos in Episcopos, qui non per generationem, sed per diuinam consecrationẽ, ex quauis familia Christiana, hominem possunt in sacerdotem eligere.

Differunt secundò, ex parte ipsi⁹ institutionis; non. n. in naturã statu, aut legis p. institutionẽ, sacerdos sanctificabatur, nec